

KVAPĄ GNIAUŽIANTIS
DETEKTYVAS APIE PAVOGTĄ
TAPATYBĘ, APGAVYSTES IR
BERIBĮ GODUMĄ

PINKLĖS PELENEI

SÉBASTIEN JAPRISOT

Sofoklis

LYG IR NUŽUDŽIAU

KARTĄ, LABAI SENIAI, gyveno trys mergaitės. Pirmoji buvo vardu Mi, antroji – Do, trečioji – La. Turėjo jos gardžiai gardžiai kvepiančią krikštamotę, kuri niekad nebardavo, kai jos išdykaudavo, ir kurią vadino „krikštamotė Midola“.

Kartą mergaitės žaidė kieme. Atėjo krikštamotė ir pabučiavo Mi, bet nepabučiavo Do, nepabučiavo La.

Kartą jos žaidė vestuves. Krikštamotė išsirinko Mi, o ne Do, ne La.

Kartą joms buvo liūdna. Krikštamotė išvykdama paverkė su Mi, nieko nesakė Do, nieko nesakė La.

Pati gražiausia iš visų – Mi, pati protingiausia – Do, o La netrukus mirs.

La laidotuvės – didelis įvykis Mi ir Do gyvenime. Kiek žvakių, kiek skrybėlių ant stalo! La karstelis baltas baltas, kapinių žemė – minkšta minkšta. O žmogaus, kuris kasa duobę, švarkas – su auksinėmis sagomis. Krikštamotė Midola grįžo į laidotuves. Kai ją bučiuoja Mi, ji sako: „Tu mano meilė“. O kai Do: „Tu sutepsi man suknelę“.

Bėga metai. Krikštamotė Midola, apie kurią žmonės kalba pašnibždomis, gyvena toli ir rašo laiškus su grama-

tinėmis klaidomis. Iš pradžių – ji neturtinga ir siuva batus turtuolėms. Paskui praturtėja ir siuva batus vargšėms. Paskui susikrauna tiek pinigų, kad perkasi gražius namus. Ir vieną dieną – kadangi mirė senelis – ji atvažiuoja dideliu automobiliu. Ji duoda Mi pasimatuoti savo gražią skrybėlaitę, o į Do žiūri ir nepažįsta. Kapinių žemė minkšta minkšta, o žmogaus, kuris žeria tą žemę į senelio kapo duobę, švarkas su auksinėmis sagomis.

Laikas bėga, ir Do – jau Domenika, o Mi – tolima Mišelė, kuri atvažiuoja tik retkarčiais per atostogas ir duoda pusseserei Do pasimatuoti savo gražias sukneles iš organdino, visi aplinkui taip ir tirpsta, vos tik ji ištaria žodį, o krikštamotė rašo jai laiškus, prasidedančius „mano meilute“. Ir ateis diena, kai Mi pravirks ant savo motinos kapo. Kapinių žemė minkšta minkšta, krikštamotė stovi apkabiniusi Mi, Miki, Mišelę per pečius ir kužda jai kažką švelnaus, o ką – Do negirdi.

O paskiau Mi – nešioja gedulą, kadangi nebeturi motinos, – sako pusseserei Do: „Man taip reikia, taip reikia, taip reikia, kad mane mylėtų“. Dabar jau Mi nori laikyti Do už rankos, kai jos eina pasivaikščioti. Dabar jau Mi sako savo pusseserei Do: „Jei tu mane pabučiuosi, jei tu prie manęs prisiglausi, aš niekam niekam nesakysiu, aš už tavęs tekėsiu“.

O dar vėliau, gal po dvejų, o gal po trejų metų, Mi bučiuoja savo tėvą ant betoninio pakilimo tako palei didelį paukštį, kuris nuneš ją toli toli, pas krikštamotę Midolą, į povestuvinių kelionių šalį, į miestą, kurio Do ieško pirštu savo geografijos atlase.

O dar vėliau Mi pamatysi nebent fotografijose kokiam nors žurnale žvilgančiu viršeliu. Čia ji ilgais juodais plaukais, šnarėdama vakarine suknia, eina į didžiulę salę, vien marmuro ir aukso. Čia su baltu maudymosi kostiumu guli, ištiesusi savo ilgas kojas, balto burlaivio denyje. Čia vairuoja mažytį atvirą automobilį, kuriame įsikibę viens į kitą skeryčiojasi kažkokie jaunuoliai. Kartais jos dailus veidelis rimtas, antakiai virš gražių šviesių akių truputį suraukti, bet tai nuo saulės, atspindinčios sniege. O kartais ji šypsosi visai iš arti, žiūrėdama tiesiai į objektyvą, ir po nuotrauka itališkai užrašyta, kad vieną gražią dieną ji taps pačia turtingiausia paveldėtoja šalyje.

O dar vėliau krikštamotė Midola mirs, kaip miršta fėjos, savo rūmuose Florencijoje, Romoje ar Adrijos pakrantėje, ir ne kas kitas, o Do sugalvoja šią pasaką, nors gerai žino – juk ji jau ne mažytė, – kad ši pasaka – melas.

Tiesos yra truputėlis, bet ir to užtenka, kad Do prarastų miegą, juk krikštamotė Midola ne fėja, o tik turtinga sena ponija, rašanti laiškus su gramatinėmis klaidomis, kurią ji matė tik per laidotuves, ir ji Do visai ne krikštamotė, o Mi visai ne pusseserė: tokios kalbos skirtos vien tarnaičių vaikams, tokiems kaip Do, tokiems kaip La – ir gražu, ir niekam bloga nedaro.

Do, kuriai, kaip ir ilgaplaukei princesei iš iliustruotų žurnalų, jau dvidešimt metų, kasmet Kalėdoms gauna batelius, siūtus Florencijoje. Galbūt dėl to ji ir laiko save Pelene?

NUŽUDŽIAU

STAIGA RYŠKI ŠVIESA lyg peiliu smogteli man į akis. Kažkas ties manim pasilenkia, kažkieno balsas perveria mano smegenis, aš girdžiu riksmus, aidinčius tolیمais koridoriais, ir žinau: tai aš rėkiu. Gaudau burna tamsą, pilną nepažįstamų veidų, kažkokių šnibždesių, ir vėl numirštu laiminga.

Po akimirkos – po dienos, savaitės, metų – šviesa vėl plyksteli, tik iš kitos mano užmerktų akių pusės, mano rankos dega, ir burna, ir akys. Mane veža tuščiais koridoriais, aš vėl rėkiu, tamsa.

Retkarčiais skausmas susikaupia viename taške, kažkur pakaušy. Retkarčiais jaučiu, kad mane kilnoja, kažkur veža, ir skausmas tartum ugnis pasrūva gyslomis, džiovindamas kraują. Tamsą užlieja čia ugnis, čia vanduo, tačiau aš jau nebesikamuuju. Ugnies skraistė kelia baimę. O vandens čiurkšlės – šaltos, saldu miegoti po jomis. Kaip būtų gera, kad pranyktų tie veidai, kad nutiltų tie šnibždesiai. Gaudau burna tamsą ir noriu, kad tamsa būtų kuo juodžiausia, noriu kuo giliau panirti į tą ledinį vandenį ir niekad neišnirti.

Staiga, stumiama skausmo visame kūne, prikaustyta akimis prie baltos šviesos, išnyru atgal. Blaškausi, klykiu, girdžiu savo riksmą kažkur labai toli, o šiurkštus balsas grežia mano smegenis, kažką man sako – nesuprasi.

Tamsa. Veidai. Šnibždesiai. Man gera. Jeigu tu vėl imsi išdykauti, dukrele, gausi nuo tėtuko per nosytę pageltusiais nuo tabako pirštais. Uždek tėtukui cigarete, kačiuk, ugnį užpūsk, ugnį.

Šviesa. Skauda rankas, burną, akis.

„Nesijudinkit. Nesijudinkit, mažyte. Štai taip, pamažėle. Aš juk nedarau skaudžiai. Deguonį. Pamažėle. Štai taip, štai taip, mano gerute“.

Tamsa. Moters veidas. Dukart du – keturi, triskart du – šeši, liniuote per nagus. Rikiuok! Gerai išsižiok, kai dainuoji. Visi veidai išnyra poromis. Kur slaugė? Man nepatinka, kai klase kuždasi. Kai bus gražus oras, eisime maudytis. Ji kalba? Iš pradžių kliedėjo. Po odos persodinimo skundžiasi, kad skauda rankas, bet ne veidą. Jūra. Jeigu plauksi per toli, nuskęsi. Skundžiasi motina, kažkokia mokytoja, kuri ją mušusi per pirštus. Per mano galvą ritosi bangos. Vanduo, mano plaukai vandenyje, panerk, prisikelk, šviesa.

Aš prisikėliau vieną rugsėjo rytą aukštiekninka švariai paklotoje lovoje, mano veidas ir rankos jau nebedegė. Lova stovėjo prie lango, prieš mane ant sienos šokinėjo didelis saulės zuikutis.

Iėjo kažkoks žmogus, labai švelniai su manim pakalbėjo, tik, man pasirodė, per trumpai. Prašė būti protingai, nesistengti judinti galvos ar rankų. Kalbėjo aiškiai tardamas

kiekvieną skiemenį. Buvo ramus ir kėlė pasitikėjimą. Jo veidas pailgas, prakaulus, akys didelės, juodos. Tik baltas jo chalatas skaudino akis. Jis tai suprato pastebėjęs, kaip aš merkiuosi.

Antrąsyk jis atėjo apsilikęs pilku švarku. Vėl su manim kalbėjosi. Liepė užsimerkti, kai norėsiu pasakyti „taip“. Man skauda? Taip. Galvą? Taip. Rankas? Taip. Veidą? Taip. Ar suprantu, ką jis sako? Taip. Klausė, ar žinanti, kas atsitiko? Pamatė, kaip aš beviltiškai laikau akis atmerktas.

Jis išėjo, ir slaugė įleido man vaistų, kad miegočiau. Ji didelė, didelėmis baltomis rankomis. Supratau, kad mano veidas ne plikas kaip jos, o aptvarstytas. Stengiausi pajusti ant savo odos tvarsčius, tepalus. Mintimis sekiau tvarstį: jis vyniojosi, ratas po rato, aplink kaklą, ėjo per sprandą, per pakaušį, kaklą, aplenkė akis ir vyniojosi toliau, žemyn, vyniojosi, vyniojosi. Užmigau.

Paskui atėjo dienos, kai aš tapau kažkokiu padaru: ji kilnoja, maitina, vežioja koridoriais, jis užsimerkia, kai sako „taip“, ir dukart – kai sako „ne“, jis nenori rėkti, tačiau visa gerkle klykia perrišamas, jis negali nei kalbėti, nei judėti, vien tik akimis ieško atsako į kankinamus klausimus; buvau gyvūnas, kurio kūną valo tepalais, o sąmonę – injekcijomis, būtybė be rankų, be veido; buvau – Niekas.

– Po dviejų savaitių nuimsime tvarsčius, – pasakė pra-kauliaveidis gydytojas. – Atvirai kalbant, truputį gaila: jūs man labai patinkate tokia, panaši į mumiją.

Pasisakė pavardę: Dulenai. Buvo patenkintas, kad po penkių minučių galėjau ją prisiminti, ir dar labiau buvo